Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (veliki senat)

z dne 8. julija 2014*

„Pomorski prevoz — Svoboda opravljanja storitev — Uredba (EGS) št. 4055/86 — Uporabljivost za prevoz iz držav pogodbenic Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru (EGP) ali vanje s plovili, ki plujejo pod zastavo tretje države — Sindikalni ukrepi, izvedeni v pristaniščih take države članice v korist državljanov tretjih držav, zaposlenih na teh plovilih — Nevpliv državljanstva teh delavcev in zastave, pod katero plujejo plovila, na uporabo prava Unije“

V zadevi C-83/13,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Arbetsdomstolen (Švedska) z odločbo z dne 14. februarja 2013, ki je na Sodišče prispela 19. februarja 2013, v postopkih

Fonnship A/S

proti

Svenska Transportarbetareförbundet,

Facket för Service och Kommunikation (SEKO),

in

Svenska Transportarbetareförbundet

proti

Fonnship A/S,

SODIŠČE (veliki senat),

v sestavi V. Skouris, predsednik, K. Lenaerts, podpredsednik, A. Tizzano, M. Ilešič (poročevalec), T. von Danwitz, C. G. Fernlund, J. L. da Cruz Vilaça, predsedniki senatov, J. Malenovský, E. Levits, A. Ó Caoimh, A. Arabadžiev, sodniki, A. Prechal, sodnica, in E. Jarašiūnas, sodnik,

generalni pravobranilec: P. Mengozzi,

sodna tajnica: C. Strömholm, administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 28. januarja 2014,

* Jezik postopka: švedščina.

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

— za Fonnship A/S L. Boman, odvetnik,

— za Svenska Transportarbetareförbundet in Facket för Service och Kommunikation (SEKO) I. Otken Eriksson, odvetnica,

— za švedsko vlado A. Falk in U. Persson, agentki,

— za grško vlado S. Chala in E.-M. Mamouna, agentki,

— za Evropsko komisijo J. Enegren, L. Nicolae in H. Tserepa-Lacombe, agenti,

— za nadzorni organ EFTA X. Lewis in M. Moustakali, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 1. aprila 2014

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 1 Uredbe Sveta (EGS) št. 4055/86 z dne 22. decembra 1986 o uporabi načela svobode opravljanja storitev v pomorskem prometu med državami članicami ter med državami članicami in tretjimi državami (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 6, zvezek 1, str. 174).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med družbo Fonnship A/S (v nadaljevanju: Fonnship), ki je družba norveškega prava, ter Svenska Transportarbetareförbundet (švedski sindikat delavcev v prometu, v nadaljevanju: ST) in Facket för Service och Kommunikation (sindikat delavcev iz sektorja storitev in komunikacij, v nadaljevanju: SEKO), ki sta sindikata švedskega prava, in v okviru spora med sindikatom ST in družbo Fonnship zaradi sindikalnih ukrepov, ki naj bi ovirali opravljanje storitev z uporabo plovila, ki je bilo v lasti družbe Fonnship in je plulo pod panamsko zastavo.

Pravni okvir

Sporazum o Evropskem gospodarskem prostoru

3 Člen 7 Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru z dne 2. maja 1992 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 11, zvezek 52, str. 3, v nadaljevanju: Sporazum EGP), določa:

„Akti, navedeni ali vsebovani v prilogah k temu sporazumu […], so za pogodbenice zavezujoči ter so ali postanejo del njihovega notranjega pravnega reda, in sicer:

(a) akt, ki ustreza uredbi EGS, postane kot tak del notranjega pravnega reda pogodbenic;

[…]“.

4 Člen 47 Sporazuma EGP določa:

„1. Členi 48 do 52 se uporabljajo za prevoz v železniškem in cestnem prometu ter po celinskih plovnih poteh.

2. Priloga XIII vsebuje posebne določbe o vseh vrstah prevoza.“

5 Priloga XIII k Sporazumu EGP v delu V, naslovljenem „Prevozi v pomorskem prometu“, vključuje Uredbo št. 4055/86.

Uredba št. 4055/86

6 V uvodnih izjavah od sedem do devet Uredbe št. 4055/86 je navedeno, da „prevoznikom, ki so zunaj konferenc, […] ne bi smeli preprečiti delovanja, če sprejemajo načelo poštene konkurence […]“, da „države članice potrjujejo svojo zavezanost svobodni konkurenci kot bistveni značilnosti prometa s […] tovorom v razsutem stanju […]“ in da „[…] se ladjarji Skupnosti soočajo s čedalje več novimi omejitvami, ki jih narekujejo tretje države […]“.

7 V dvanajsti uvodni izjavi te direktive je navedeno, da „[…] je struktura ladijskih prevozov Skupnosti taka, da je primerno, da se določbe te uredbe uporabljajo tudi za pripadnike držav članic, ki imajo sedež zunaj Skupnosti, in za ladjarske družbe, ki imajo sedež zunaj Skupnosti in ki jih nadzirajo pripadniki države članice, če so njihove ladje registrirane v tej državi članici v skladu z njeno zakonodajo“.

8 Člen 1, od (1) do (3), navedene uredbe določa:

„1. Svoboda opravljanja pomorskih storitev med državami članicami ter med državami članicami in tretjimi državami se uporablja za državljane držav članic, ki imajo sedež v državi članici, ki ni država osebe, kateri so storitve namenjene.

2. Določbe te uredbe se tudi uporabljajo za državljane držav članic, ki imajo sedež zunaj Skupnosti, in za ladjarske družbe, ki imajo sedež zunaj Skupnosti in ki jih nadzirajo državljani države članice, če so njihove ladje registrirane v tej državi članici v skladu z njeno zakonodajo.

3. Določbe členov od 55 do 58 […] Pogodbe [EGS,] [ki so postali člen 55 Pogodbe ES, ki je postal člen 45 ES, člena 56 in 57 Pogodbe ES, ki sta po spremembi postala člena 46 ES in 47 ES, in člen 58 Pogodbe ES, ki je postal člen 48 ES], se uporabljajo za zadeve iz te uredbe.“

Švedsko pravo

9 Švedska ustava določa pravico do sindikalnih ukrepov v skladu z omejitvami, določenimi v zakonu.

10 Zakon (1976:580) o sodelovanju delavcev pri upravljanju (lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet) z dne 10. junija 1976 določa pravila, ki veljajo na področju pravice do združevanja in pogajanja, kolektivnih pogodb, mediacije pri kolektivnih delovnih sporih in obveznosti socialnega miru ter vsebujejo določbe, ki omejujejo pravico do izvedbe sindikalnih ukrepov.

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

11 Družba Fonnship je družba norveškega prava s sedežem v Fonnesu (Norveška). V obdobju, ki je upoštevno za spora o glavni stvari, in sicer od leta 2001 do 2003, je bila lastnica plovila M/S Sava Star (v nadaljevanju: Sava Star).

12 To plovilo je tovorna ladja za razsuti tovor, ki se je v navedenem obdobju uporabljala predvsem za prevoze med državami pogodbenicami Sporazuma EGP. Vpisana je bila v ladijski register Paname in je torej plula pod panamsko zastavo. Posadko so sestavljali štirje poljski časniki in dva ruska mornarja. Družba Fonnship je bila delodajalka te posadke.

13 Družba Fonnship je navedla, da je bila plača navedenih članov posadke določena s kolektivno pogodbo, ki jo je sklenila z ruskim sindikatom, imenovanim – v angleškem prevodu – „Murmansk Area Committee of Seamen's Union". Ta družba je navedla, da so bile te plače mornarjev, ki so znašale približno 550 ameriških dolarjev (USD) mesečno, enake ali višje od plač, ki jih je priporočila International Transport Workers' Federation (Mednarodna federacija delavcev v prometu).

14 Ker pa je sindikat ST menil, da plače posadke plovila Sava Star niso bile primerne, je 26. oktobra 2001, ko je bila ta ladja zasidrana v pristanišču Holmsund (Švedska), zahteval, da družba Fonnship sklene kolektivno pogodbo, ki jo priznava International Transport Workers' Federation (tako imenovano pogodbo Special Agreement). Potem ko je navedena družba to zahtevo zavrnila, so bili izvedeni sindikalni ukrepi, ki so med drugim vključevali onemogočenje raztovarjanja in natovarjanja navedene ladje.

15 Družba Fonnship in sindikat ST sta 29. oktobra 2001 podpisala kolektivno pogodbo v obliki „Special Agreement" (v nadaljevanju: pogodba iz leta 2001). Družba Fonnship je sindikatu ST v skladu z eno od določb te pogodbe plačala 1794 USD za članarino in prispevke za socialno zavarovanje. Kapitan plovila Sava Star je napisal protestno pismo, člani posadke pa so podpisali dokument, v katerem je bilo navedeno, da se ne strinjajo z ukrepi sindikata ST. Plovilo je nato izplulo iz pristanišča Holmsund.

16 Družba Fonnship je 29. januarja 2002 pri Arbetsdomstolen vložila tožbo proti sindikatu ST, s katero je predlagala, naj se sindikatu ST naloži, naj ji vrne 1794 USD in ji plača odškodnino v višini približno 10.000 USD za izgubo, ki jo je utrpela zaradi navedenih sindikalnih ukrepov.

17 Sindikat ST je 8. marca 2002 pri Arbetsdomstolen vložil tožbo proti družbi Fonnship, s katero je predlagal, naj se tej družbi naloži, naj mu plača odškodnino 10.000 USD zaradi kršitve kolektivne pogodbe z leta 2001. Sindikat ST je trdil, da je družba Fonnship 5. marca 2002, ko je bilo plovilo zasidrano v pristanišču Reykjavik (Islandija), s tem, da je zavrnila posredovanje nekaterih podatkov pooblaščenemu predstavniku zveze sindikatov in mu prepovedala stik s posadko, kršila pogodbo iz leta 2001.

18 Plovilo Sava Star je bilo 18. februarja 2003 zasidrano v pristanišču Köping (Švedska). Pogodba iz leta 2001 na ta datum ni več veljala. Sindikat SEKO je enako kot leta 2001 sindikat ST zahteval, naj družba Fonnship podpiše „Special Agreement". Potem ko so bili izvedeni sindikalni ukrepi, je bila taka kolektivna pogodba sklenjena 19. februarja 2003 (v nadaljevanju: pogodba iz leta 2003). Družba Fonnship je v skladu s pogodbo iz leta 2003 sindikatu SEKO plačala 1794 USD za stroške obdelave in prispevke za socialno zavarovanje. Člani posadke so podpisali protestno izjavo. Plovilo je nato izplulo iz navedenega pristanišča.

19 Družba Fonnship je 11. marca 2003 pri Arbetsdomstolen vložila tožbo proti sindikatu SEKO, s katero je predlagala, naj se mu naloži, naj ji vrne 1794 USD in ji plača odškodnino 6 000 EUR za gospodarsko škodo, ki jo je utrpela zaradi navedenih sindikalnih ukrepov.

20 Sindikat ST je 17. junija 2003 pri Arbetsdomstolen vložil tožbo proti družbi Fonnship, s katero je predlagal, naj se tej družbi naloži, naj mu plača odškodnino v višini približno 256.000 USD, ker med veljavnostjo pogodbe iz leta 2001 ni izplačala z njo določenih plač. Ta znesek je razlika med plačami, ki jih je družba Fonnship izplačala posadki, in plačami, določenimi s to pogodbo.

21 Družba Fonnship v okviru štirih zadev, ki potekajo pri Arbetsdomstolen, trdi, da ni bila zavezana s pogodbama iz leta 2001 in 2003 ter da sindikata ST in SEKO dolgujeta odškodnino njej, ne pa ona njima. V zvezi s tem zatrjuje ničnost teh dveh pogodb, pri čemer se opira na neobstoj volje in obstoj nepoštenih pogojev ter na nezakonitost sindikalnih ukrepov, ki so privedli do sklenitve navedenih pogodb.

22 Arbetsdomstolen meni, da je vprašanje zakonitosti navedenih ukrepov odločilno za rešitev sporov o glavni stvari in da bo moralo za odgovor na to vprašanje presoditi, ali je švedsko pravo o sindikalnih ukrepih usklajeno s pravili prava Unije o svobodi opravljanja storitev. Vendar ker se stranki ne strinjata glede tega, ali so ta pravila lahko upoštevna v okoliščinah, kot so te v navedenih sporih, v katerih zadevno plovilo pluje pod panamsko zastavo, to sodišče meni, da je treba najprej odgovoriti na to vprašanje uporabljivosti prava Unije.

23 V teh okoliščinah je Arbetsdomstolen prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali se pravila iz Sporazuma EGP o svobodi opravljanja storitev, in sicer storitev pomorskega prevoza, ki jim ustreza pravilo iz Pogodbe ES, uporabljajo za družbo s sedežem v državi Evropskega združenja za prosto trgovino (Efta), kar zadeva njeno dejavnost prevoznih storitev v državo članico Evropske skupnosti ali državo Efte, ki jih opravlja z ladjo, ki je registrirana v državi zunaj Evropske skupnosti/EGP in ki pluje pod zastavo te države?“

Vprašanje za predhodno odločanje

24 Določbe Uredbe št. 4055/86 so na podlagi člena 7(a) Sporazuma EGP in Priloge XIII k njemu sestavni del pravnega reda vseh držav pogodbenic Sporazuma EGP. Navedena uredba in navedene določbe Sporazuma EGP vsebujejo pravila glede uporabljivosti svobode opravljanja storitev za sektor pomorskega prevoza med državami pogodbenicami Sporazuma EGP ter med njimi in tretjimi državami (glej v tem smislu sodbe Corsica Ferries (Francija), C-49/89, EU:C:1989:649, točka 13; Komisija/Italija, C-295/00, EU:C:2002:100, točka 9, ter Sea-Land Service in Nedlloyd Lijnen, C-430/99 in C-431/99, EU:C:2002:364, točka 30).

25 Člen 1(1) in (2) navedene uredbe določa zadevne osebe, ki se lahko sklicujejo na svobodo opravljanja storitev.

26 Predložitveno sodišče zato z vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 1 Uredbe št. 4055/86 razlagati tako, da se družba, ki ima sedež v državi pogodbenici Sporazuma EGP in je lastnica plovila, ki pluje pod zastavo tretje države in s katerim se opravljajo storitve pomorskega prevoza iz države pogodbenice Sporazuma EGP ali vanjo, lahko sklicuje na svobodo opravljanja storitev pri opravljanju te gospodarske dejavnosti.

27 Družba Fonnship, grška vlada in Evropska komisija menijo, da je na navedeno vprašanje treba odgovoriti pritrdilno. Nadzorni organ EFTA se pridružuje temu stališču, pri čemer poudarja, da je treba preveriti, ali družba, ki se sklicuje na svobodo opravljanja storitev, v obravnavanem primeru družba Fonnship, dejansko opravlja zadevne storitve.

28 Sindikata ST in SEKO menita, da je treba na postavljeno vprašanje odgovoriti nikalno. Če plovilo pluje pod zastavo tretje države, naj delovni pogoji za posadko tega plovila in sindikalni ukrepi, izvedeni za izboljšanje teh pogojev, ne bi pomenili nikakršne navezne okoliščine s pravom Unije in jih torej ni mogoče obravnavati na podlagi tega prava.

29 Sindikata ST in SEKO izpodbijata tudi, da je mogoče šteti, da družba Fonnship opravlja storitev pomorskega prevoza s sedežem v EGP. Razpolagala naj bi z dokazi, da je družba Fonnship upravljanje polovila Sava Star v bistvu zaupala drugi družbi, ki jo je, čeprav je bila družba norveškega prava, nadzorovala družba s sedežem v Panami.

30 Švedska vlada meni, da je treba člen 1 Uredbe št. 4055/86 glede družb s sedežem v EGS, ki uporabijo zastave tretjih držav, da se izognejo delovnim pogojem, ki so običajni v EGS, razlagati previdno.

31 Švedska vlada meni, da bi lahko tudi okoliščina, da so člani posadke zadevnega plovila državljani tretjih držav, izključila uporabo Uredbe št. 4055/86 za prevoze, opravljene s tem plovilom.

32 Najprej, poudariti je treba, da iz besedila in sistematike člena 1 Uredbe št. 4055/86 izhaja, da ta člen pri opredelitvi osebnega področja uporabe svobode opravljanja storitev v sektorju pomorskega prometa iz držav pogodbenic Sporazuma EGP ali vanje določa dve kategoriji oseb, ki se lahko – če so izpolnjeni nekateri pogoji – sklicujejo na to svobodo opravljanja storitev, in sicer državljane držav pogodbenic Sporazuma EGP, ki imajo sedež v EGP, ter državljane držav pogodbenic Sporazuma EGP, ki imajo sedež v tretji državi, in ladjarske družbe, ki imajo sedež v tretji državi in jih nadzorujejo državljani države pogodbenice Sporazuma EGP.

33 Nato, iz sedme, osme, devete in dvanajste uvodne izjave Uredbe št. 4055/86 ter njenih pripravljalnih del, kot so navedena v stališčih, predloženih Sodišču, je razvidno, da je zakonodajalec Unije s tem, da je v to osebno področje uporabe vključil državljane držav članic, ki imajo sedež v tretji državi ali v njej nadzorujejo ladjarsko družbo, hotel zagotoviti, da je velik del komercialnih plovil, v lasti državljanov držav članic, vključen v liberalizacijo sektorja pomorskega prometa, ki jo določa ta uredba, tako da se lahko ladjarji držav članic med drugim lažje soočajo z omejitvami, ki jih določajo tretje države.

34 Nazadnje, navedeni zakonodajalec je s tem, da je v členu 1(2) Uredbe št. 4055/86 z uporabo navedbe „če so njihove ladje registrirane v tej državi [pogodbenici Sporazuma EGP] v skladu z njeno zakonodajo“ določil, da so državljani države pogodbenice Sporazuma EGP, ki delujejo iz sedeža v tretji državi, izključeni iz svobode opravljanja storitev, če njihova plovila ne plujejo pod zastavo navedene države pogodbenice Sporazuma EGP, uvedel zahtevo navezne okoliščine.

35 Neobstoj enake zahteve v odstavku 1 tega člena za državljane držav pogodbenic Sporazuma EGP, ki delujejo iz sedeža v EGP, kaže na to, da je zakonodajalec menil, da ta kategorija oseb že sama po sebi pomeni dovolj tesno navezno okoliščino s pravom EGP, da jo je mogoče vključiti v osebno področje uporabe navedene uredbe, ne glede na zastavo, pod katero plujejo njena plovila (glej v tem smislu sodbo Corsica Ferries, C-18/93, EU:C:1994:195, točka 29).

36 Ob upoštevanju tega razlikovanja je treba, če se državljan države pogodbenice Sporazuma EGP s sedežem v EGP ali družba s sedežem v EGP sklicuje na člen 1(1) Uredbe št. 4055/86 v okviru spora, ki se nanaša na vprašanje, ali storitve pomorskega prevoza, opravljene s plovilom, ki pluje pod zastavo tretje države, spadajo v svobodo opravljanja storitev, preveriti, ali je mogoče šteti, da ta državljan ali družba opravlja te storitve.

37 Ni namreč dopustno, da za ladjarsko družbo, ki ima sedež v tretji državi in ki opravlja storitve pomorskega prevoza iz držav pogodbenic Sporazuma EGP ali vanje s plovili, ki plujejo pod zastavo tretje države, velja svoboda opravljanja storitev – čeprav ne izpolnjuje zahteve navezovalne okoliščine, določene v členu 1(2) Uredbe št. 4055/86 – pri čemer to svobodo storitev uveljavlja prek družbe s sedežem v EPG, ki jo nadzira, pod pretvezo, da ta družba opravlja zadevne storitve, čeprav navedene storitve dejansko opravlja prvonavedena ladjarska družba.

38 Kot je generalni pravobranilec navedel v točkah od 44 do 50 sklepnih predlogov, je zato, da se lahko šteje, da družba opravlja storitve pomorskega prevoza, nujno, da upravlja plovilo, s katerim se ta prevoz izvede.

39 V obravnavanem primeru je družba Fonnship v odgovoru na obtožbe sindikatov ST in SEKO, navedene v točki 29 te sodbe, trdila, da je plovilo Sava Star v upoštevnem obdobju upravljala sama. Predložitveno sodišče je izključno pristojno za presojo resničnosti te trditve.

40 Če se v okviru te presoje ugotovi, da je treba šteti, da družba Fonnship opravlja zadevne storitve pomorskega prevoza v sporih o glavni stvari, in če ni sporno, da so imeli prejemniki teh storitev v obravnavanem primeru sedež v državi pogodbenici Sporazuma EGP, ki ni Kraljevina Norveška, mora predložitveno sodišče ugotoviti, da ta družba za namen rešitve teh sporov spada na osebno področje uporabe Uredbe št. 4055/86 na podlagi njenega člena 1(1).

41 V tem primeru je treba vse omejitve, ki niso bile objektivno utemeljene in so opravljanje navedenih storitev onemogočale ali ovirale ali so te storitve naredile manj privlačne, razglasiti za nezdružljive s pravom Unije. Uredba št. 4055/86, če se uporabi, namreč v bistvu prenaša pravila pogodbe, ki se nanašajo na svobodo opravljanja storitev, in z njimi povezano upoštevno sodno prakso (sodbe Komisija/Francija, C-381/93, EU:C:1994:370, točki 13 in 16; Komisija/Italija, EU:C:2002:100, točki 9 in 10; Sea-Land Service in Nedlloyd Lijnen, EU:C:2002:364, točki 31 in 32; Geha Naftiliaki in drugi, C-435/00, EU:C:2002:661, točki 20 in 21, in Komisija/Španija, C-18/09, EU:C:2010:58, točka 12). Ta sodna praksa vključuje sodno prakso iz sodbe Laval un Partneri (C-341/05, EU:C:2007:809), ki se nanaša na skladnost sindikalnih ukrepov s svobodo opravljanja storitev.

42 Uporaba Uredbe št. 4055/86 nikakor ni odvisna od okoliščine, da plovilo, s katerim se opravlja zadevni pomorski prevoz in na katerem so zaposleni delavci, v korist katerih so sprejeti navedeni ukrepi, pluje pod zastavo tretje države, niti od okoliščine, da so člani posadke plovila tako kot v obravnavanem primeru državljani tretjih držav.

43 Za uporabo člena 1(1) Uredbe št. 4055/86 namreč zadošča, da je izvajalec storitve pomorskega prevoza državljan države pogodbenice Sporazuma EGP s sedežem v državi pogodbenici Sporazuma EGP, ki ni država prejemnika storitve.

44 Glede na vse navedene ugotovitve je treba na zastavljeno vprašanje odgovoriti, da je treba člen 1 Uredbe št. 4055/86 razlagati tako, da se družba, ki ima sedež v državi pogodbenici Sporazuma EGP in je lastnica plovila, ki pluje pod zastavo tretje države in s katerim se opravljajo storitve pomorskega prevoza iz države pogodbenice tega sporazuma ali vanjo, lahko sklicuje na svobodo opravljanja storitev, če je mogoče šteti, da ta družba zato, ker upravlja to plovilo, opravlja te storitve, in če imajo prejemniki teh storitev sedeže v drugih državah pogodbenicah navedenega sporazuma kot v državi, v kateri ima sedež navedena družba.

Stroški

45 Ker je ta postopek za stranke v postopkih v glavni stvari ena od stopenj v postopkih pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (veliki senat) razsodilo:

Člen 1 Uredbe Sveta (EGS) št. 4055/86 z dne 22. decembra 1986 o uporabi načela svobode opravljanja storitev v pomorskem prometu med državami članicami ter med državami članicami in tretjimi državami je treba razlagati tako, da se družba, ki ima sedež v državi pogodbenici Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru z dne 2. maja 1992 in je lastnica plovila, ki pluje pod zastavo tretje države in s katerim se opravljajo storitve pomorskega prevoza iz države pogodbenice tega sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru ali vanjo, lahko sklicuje na svobodo opravljanja storitev, če je zato, ker upravlja to plovilo, mogoče šteti, da opravlja te storitve, in če imajo prejemniki teh storitev sedeže v drugih državah pogodbenicah navedenega sporazuma kot v državi, v kateri ima sedež navedena družba.

Podpisi